

Gewoon Bijzonder

Een communityboost in wooncomplexen van ouderen

“In de toekomst is niet dienstverlening bepalend voor hoe goed je leven is, maar van welke gemeenschap je lid bent.” Lucas Meijjs

Uitnodiging

Hoe zou het zijn als er in meer serviceflats voor ouderen en op andere plekken waar veel ouderen zelfstandig bij elkaar wonen, meer gemeenschapszin was, meer vanuit communitybuilding gewerkt zou worden? Niet alleen als ‘een activiteit erbij’, maar als ambitie en basis voor het omgaan met elkaar als bewoners en voor het handelen van beroepskrachten, hun bestuurders en managers.

Na een eerste succesvolle pilot in 2014 met communitybuilding in serviceflat De Koornhorst in Amsterdam Zuidoost¹ willen we vanuit Stichting ‘Moved by ABCD (Asset Based Community Development)’ in 2015 en 2016 de proef op de som nemen en van de Koornhorst-vonk lopende vuurtjes maken elders in het land. We willen in serviceflats voor ouderen en andere complexen waar veel ouderen wonen dus kortgezegd een *communityboost* aanbieden.

Daarvoor dienen we op dit moment een subsidieaanvraag in bij de twee ouderenfondsen RCOAK en Sluyterman van Loo. We verwachten in mei duidelijkheid te hebben over hun ondersteuningsmogelijkheden.

Wij, dat is een kernteam van vier communitybuilders² binnen Stichting ‘Moved by ABCD’. We zien onszelf als een tijdelijke ‘buitenboordmotor’ voor bewoners en de aanwezige zorg- en welzijnsprofessionals. Voor de mensen die elkaars talenten willen benutten en gelijkwaardig met elkaar willen optrekken. Niet vanuit individuele hulpverlening en dienstverlening, maar vanuit gemeenschappen waar mensen elkaar iets te bieden hebben. Daarvoor willen we samenwerken met vier locaties in Midden Nederland waar communitybuilding de nieuwe basis kan worden voor het met elkaar wonen en voor het werk van professionals.

Er zijn nu drie geïnteresseerde locaties die onderzoeken of het hen lukt om mee te doen. Als dat positief uitpakt, hebben we nog ruimte voor een 4de pilotlocatie.

Vier seizoenen samen aan de slag

In het eerste seizoen, drie maanden lang, gaan we op elke van de vier pilotlocaties in de turbostand: we verkennen op een praktische manier de situatie in het wooncomplex en zoeken naar informele verbinders. Naar datgene waar mensen lichtjes van in hun ogen krijgen, naar talenten bij bewoners en professionals. Naar haakjes in de huidige werkwijze van professionals en activiteiten van bewoners, die kansen voor meer communitybuilding bieden. Zoeken, onderzoeken, doorzetten, kansen oppikken en in actie komen is bij ons één vloeiende beweging. We maken werk van nieuwe verbindingen: tussen de bewoners onderling, met

---

¹ Zie artikel ‘[Thuis in de Koornhorst: Je zou er bijna opgewekt van kunnen worden](#)’. Birgit Oelkers en Irma Vroegop, juli 2014.

² Meer informatie over ons in de bijlage

de buurt, mantelzorgers, vrijwilligers. Dat mondt uit in nieuwe initiatieven en activiteiten, nieuwe verbindingen en tradities, andere werkwijzen.

Twee seizoenen lang, zes maanden, blijven we als communitybuilders actief in het ritme van de mensen op de betreffende locatie. Maar nu meer als ondersteunende 'huisvrienden', die geen dominante rol meer hebben. De ene keer helpen we met het op gang brengen van nieuwe verbanden en activiteiten, de andere keer met het reflecteren over wat er gebeurt, het verder brengen van communitybuilding als werkwijze en om bij te spijkeren met workshops en trainingen. Altijd met de focus om iedereen tot zijn recht te laten komen, de kring van communitybuilders en -verbinders te vergroten en bestaande gemeenschappen te versterken en nieuwe op gang te brengen.

Het vierde en laatste seizoen, drie maanden lang, blikken we terug, delen we wat er gebeurd is en ondersteunen we de dragers van dat wat er tot stand is gekomen, om hun weg te vinden in de seizoenen die komen. Per locatie kijken we samen met communitybuilders wat er in het afgelopen jaar is veranderd en wat niet. In de sfeer, de activiteiten, de onderlinge contacten, verstandhouding en onderlinge steun, het individuele welzijn en geluk van bewoners, de verbindingen met de buurt, de rol van mantelzorgers en vrijwilligers, de werkwijze van professionals, de aansturing door managers (als die er zijn), de sfeer en het imago van het complex.

Onze werkprincipes voor communitybuilding

Geen interventie, maar een gewone manier van werken. Dat staat centraal in onze aanpak. We stellen geen hulpvragen, benoemen geen doelgroepen en doen niet aan probleeminterventies. Er zijn geen criteria voor ontmoetingen met bewoners, geen vragen lijsten of communicatieplan. We zoeken mensen die iets willen en maken die kring groter. We doen wat nodig is, maken meer werk van wat blijkt te werken en leggen nieuwe ongewone verbindingen die een vervolg krijgen, meestal door bewoners zelf.

We hanteren daarbij de volgende werkprincipes:

- *'Het' persoonlijk maken:* contact leggen met wezenlijke aandacht en oprechte interesse, op basis van gelijkwaardigheid;
- *Kan wel:* werken vanuit vertrouwen, optimisme en positiviteit. Gelegenheid bieden om met eigen ideeën aan de slag te gaan en ergens naar toe te werken; enthousiast, vrolijk en met humor;
- *Veranderen door te doen en kleine stappen zetten:* in actie komen en werkenderwijs ervaren wat wel en wat niet werkt;
- *Het proces, de verbinders en doeners zichtbaar maken:* hen waarderen en een podium bieden, zodat anderen zich uitgenodigd voelen om aan te sluiten;
- *Directe follow up als brandstof voor het positieve:* realiseren wat op de korte termijn kan;
- *Aandacht hebben voor alle schakels:* fysiek, sociaal, emotioneel, systemisch. En ook tussen uitvoering en management/bestuur, tussen professionals en bewoners, tussen binnen en buiten.
- *Handelingsvrijheid en andere versnellers:* ruimte om te laten ontstaan wat zich aandient én een opdrachtgever en team die meeverten en zelf voor versnelling zorgen.

Wat betekent meedoen: wat kunnen bewoners, eigenaren, zorgaanbieders op een locatie van ons verwachten?

Als de twee ouderenfonds onze plannen financieel ondersteunen, kunnen we vanuit Stichting 'Moved by ABCD' het volgende bieden:

- In het 1ste seizoen 3 maanden lang een communitybuilder voor gemiddeld 1,5 dag in de week;
- Het 2de en 3de seizoen, zes maanden lang, een halve dag per week ondersteuning van een community builder;
- Hulp bij de organisatie van twee hoogtepunten in de loop van het jaar;
- Vier leeractiviteiten: trainingen, workshops voor zowel beroepskrachten als bewoners;
- Drie community of practice-bijeenkomsten met communitybuilders van alle vier locaties;
- Doorlopend: advies en ondersteuning bij het 'inburgeren' van communitybuilding als reguliere werkwijze.
- Op het eind deelname aan een feestelijke afsluitende bijeenkomst met mensen van de andere 3 locaties. En een bundeling van wat er gebeurd is, wat de inzichten zijn en wat de kansen op verduurzaming zijn.

Wat verwachten we daarvoor van de partners op de vier locaties?

We willen graag dat de ingezette werkwijzen na een jaar voortgang blijven vinden in de deelnemende organisatie. Om mee te kunnen doen zijn er daarom een aantal voorwaarden:

- Open staan voor experimentele werkwijzen die afwijken van bestaande patronen
- Voor de zomer besluitvorming om als pilot mee te doen en in het najaar 2015 willen en kunnen beginnen met de *communityboost*
- De bereidheid te investeren in menskracht: in de vorm van deelname van teamleden, managers en anderen binnen de organisatie
- Bereidheid van directie en management van beroepskrachten (als die er zijn) om communitybuilding bij een succesvolle aanpak als reguliere werkwijze te introduceren.
- Een financiële bijdrage van € 16.000 (excl. btw) aan bovengenoemde activiteiten gedurende een jaar.

Meer informatie over 'Gewoon Bijzonder' en de mogelijkheid om mee te doen:

Birgit Oelkers, stichting Moved by ABCD, oelkers@planenaanpak.nl, tel. 06-21224567

Het kernteam van 'Gewoon Bijzonder'

Irma Vroegop is zelfstandige professional. Zij werkt als facilitator, trainer en procesbegeleider met mensen en organisaties die op zoek zijn naar nieuwe strategieën en oplossingen. Het gaat veelal om werkzaamheden waarin persoonlijke en professionele groei en verbinding in relatie tot meer gemeenschapszin op gang gebracht moeten worden. Zij is onder meer actief voor Stichting Bij de Tijd en zet zich op verschillende manieren in voor een leerrijke derde levensfase (Pensioen in Zicht cursussen/ lerend netwerk van Amsterdamse ouderen/ workshops). Haar website: www.ikvolgje.nl

Joop Hofman

Begonnen als opbouwwerker en dat altijd een beetje gebleven. Sinds 2001 werkt hij als zelfstandige in zijn eigen bedrijf Rode Wouw BV. Hij is bezig met alles wat met participatie te maken heeft. Waarbij participatie bedoeld is als "de bewoners nemen het voortouw". Dan gaat het om de kracht van gemeenschappen, om sociale stijging en om nieuwe democratische vormen. Zijn werk kent wel vijftig tinten participatie: trainingen, boeken schrijven, begeleiden van gemeenten bij verandertrajecten, participatiestructuren vernieuwen bij corporaties, werken en klussen aan sociale processen in buurten. Hij heeft bijvoorbeeld communitykracht onderzocht in Eindhovense wijken, Deventer, Venray, Amsterdam-Noord. In zijn woonplaats Deventer is hij één van de actieve medewerkers bij speeltuinvereniging De Driehoek en in het land is hij de voortrekker van het landelijke netwerk van opbouwwerkers #Krachtproef. Zijn website: www.rodewouw.nl

Mara Verduin

Mara Verduin is zelfstandig antropologe met opgestroopte mouwen en werkt als facilitator, communitybuilder, procesbegeleider en onderzoeker. Ze verbindt een onderzoekende blik met een praktische instelling en begeeft zich graag tussen mensen die ertoe doen, in plaats van buitenaf naar hen te kijken. Mara is thuis in maatschappelijke vraagstukken gericht op de 'sociale kant van duurzaamheid' en samen leven en heeft de afgelopen jaren ervaring opgedaan in diverse participatie- en communitybuilding trajecten. Ze is onder meer actief in het netwerk van Elos Nederland, dat op speelse wijze gemeenschapsvorming tot stand brengt in wijken, groepen en organisaties. **Profiel:** <https://www.linkedin.com/pub/mara-verduin/15/7b1/a83>

Birgit Oelkers is zelfstandig professional en werkzaam als procesbegeleider, communitybuilder, trainer en kwartiermaker. Zij is thuis in sociaal-maatschappelijke vraagstukken en maatschappelijke initiatieven, overheids- en burgerparticipatie, communitybuilding, lerende gemeenschappen en gebiedsgericht werken. In de Koornhorst was zij samen met Irma Vroegop de gangmaker van communitybuilding en verbindend werken. Als actief lid van Kracht in Nederland (www.krachtinnl.nl) organiseert zij een reeks [leerbijeenkomsten](#) voor lokale communitybuilders, op diverse locaties in het land. In haar woonplaats Baarn trekt zij op met bewoners van een verpleeghuis van het Leger des Heils en is zij initiator van de plaatselijke energiecoöperatie. Haar website: www.planenaanpak.nl